

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

22 aprilie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache,

judecători – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de reprezentantul părții vătămate SRL „Codalina” Dănilă Valeriu, de inculpata Toma (Posmag) Mariana și avocatul acesteia Tănase Constantin, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 16 ianuarie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2014, în cauza penală în privința lui

Toma (Posmag) Mariana Andrei,

născută la 17 octombrie 1983, originară din s. Porumbești, r-ul Cantemir, domiciliată în mun. Chișinău, str. Cetatea Albă, nr. 170, ap. 13.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1.de la 01 iulie 2009 - pînă la 16 ianuarie 2014; (instanța de fond);

2.de la 19 februarie 2014 - pînă la 10 noiembrie 2014; (instanța de apel);

3.de la 12 februarie 2015 - pînă la 22 aprilie 2015; (instanța de recurs ordinar).

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău din 16 ianuarie 2014, Toma (Posmag) Mariana a fost condamnată în baza art.191 alin. (5) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei.

S-a dispus încasarea din contul inculpatei în beneficiul SRL „Codalina” prejudiciul material în sumă de 435954,44 lei.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Toma (Posmag) Mariana, activînd în calitate de operator – casier la SRL „Codalina” în baza ordinului de angajare nr. 46 din 02.01.2009 și fiind responsabilă în baza contractului individual de muncă nr. 11 din 02.01.2009 și a contractului cu privire la răspunderea materială individuală deplină nr. 11 din 02.01.2009 de evidență a sumelor prin operațiuni ce țin de încasări conform reestrelor și aparatului de casă, păstrarea și predarea zilnică în casierie a mijloacelor bănești încasate, adică investită cu împuterniciri de administrare în privința bunurilor încredințate ei conform funcției sale de răspundere, în perioada 02-23 martie 2009, folosindu-se

de situația de serviciu, urmărind scopul delapidării averii străine a însușit din suma încasată ca urmare a achitării de către cumpărători pentru marfa procurată de la SRL „Codalina” suma de 435 954, 44 lei, bani pe care i-a cheltuit în scopuri personale.

3. Nefiind de acord cu sentința, cu apel au contestat-o procurorul, reprezentantul părții vătămate SRL „Codalina”, Dănilă V., inculpata și avocatul acesteia Pîcălău D., care au solicitat:

- acuzatorul de stat, casarea parțială a sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță prin care Posmag (Toma) Mariana să fie condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 13 ani închisoare.

Casarea încheierii Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 20 decembrie 2011, prin care a fost recuzat procurorul A. Mațco și întregul efectiv de procurori din cadrul Procuraturii mun. Chișinău, ca fiind ilegală.

În argumentarea soluției solicitate acuzatorul de stat a invocat că instanța de fond greșit a ajuns la concluzia că corectarea inculpatei poate fi atinsă prin stabilirea pedepsei minime prevăzută de sancțiunea normei penale în baza căreia aceasta a fost condamnată. Astfel, apelantul a menționat că instanța de fond nu a ținut cont de urmările survenite în urma comiterii infracțiunii și anume că reprezentantul părții vătămate Dănilă A. a fost nevoit să împrumute sume impunătoare de bani pentru a evita falimentul firmei. La fel, instanța nu a luat în considerație comportamentul inculpatei, care prin declarațiile sale a încercat să ducă în eroare instanța și nu a recuperat prejudiciul material cauzat.

Referitor la dezacordul cu adoptarea încheierii din 20.12.2011 prin care a fost recuzat procurorul Mațco A. apelantul a invocat că partea apărării înaintînd demers de recuzare procurorului nu a prezentat careva probe care ar pune la îndoială obiectivitatea și imparțialitatea acuzatorului de stat;

- reprezentantul părții vătămate SRL „Codalina”, Dănilă V., casarea sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare a inculpatei în baza art. 191 alin. (5) Cod penal la 15 ani închisoare și admiterea integrală a acțiunii civile înaintate, casarea încheierii Judecătoriei Botanica din 20.12.2011, ca fiind ilegală și neîntemeiată.

În susținerea celor invocate apelantul a invocat că pedeapsa stabilită de instanța de fond este prea blîndă, iar instanța nu a ținut cont de personalitatea inculpatei care pînă la comiterea infracțiunii a mai comis sustrageri prin metoda delapidării de la BC „Eximbank” și SRL „Aura-Agrici”, întreprinderi unde anterior a activat. La fel, instanța nu a ținut cont de faptul că inculpata nu a recuperat prejudiciul cauzat, astfel consideră că scopul pedepsei penale poate fi atins doar prin aplicarea unei pedepse în limita maximă prevăzută de articolul

incriminat.

Totodată s-a menționat că concluzia instanței de fond referitor la faptul că suma împrumutată nu a fost folosită de către SRL „Condalina” în scopul activității economice a întreprinderii, care se afla în dificultate financiară ca rezultat al sustragerii surselor bănești de către inculpată, este eronată;

- inculpata Posmag (Toma) Mariana și avocatul acesteia Pîcălău D., casarea sentinței cu pronunțarea unei hotărâri de achitare a inculpatei, argumentînd că la materialele cauzei nu au fost administrate suficiente probe care ar demonstra cu certitudine comiterea de către Posmag (Toma) M. a infracțiunii incriminate.

La momentul comiterii delapidării inculpata nu era persoană cu funcție de răspundere, deoarece ea a încheiat relații de muncă cu partea vătămată abia la 23 martie 2009.

Raportul de expertiză nr.1215 din 04 mai 2009 nu poate fi pus la baza sentinței de condamnare deoarece, nu întrunește elementele legale ale unei expertize; aceasta fiind efectuată de 2 experți, însă a fost preîntîmpinat pentru darea unor concluzii false doar un singur expert.

Astfel, apărarea consideră că, urmare a unor acțiuni a inculpatei exprimate prin darea în datorie la indicația directorului a unor bunuri materiale în baza unor facturi, a și apărut careva prejudiciu material, însă aceste acțiuni nu pot fi încadrate în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, urmînd a fi reîncadrate în prevederile art. 196 Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2014, apelurile declarate au fost respinse ca nefondate și menținută fără modificări sentința contestată.

Cererile de recurs expuse în textele apelurilor declarate de acuzatorul de stat și reprezentantul părții vătămate Dănilă V. împotriva încheierii Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 20 noiembrie 2011, au fost respinse ca inadmisibile.

Curtea de Apel a constatat că instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei, a apreciat probele prezentate de părți din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, corect ajungînd la concluzia de vinovăție a inculpatei Posmag (Toma) Mariana în săvîrșirea infracțiunii prevăzută de art. 191 alin. (5) Cod penal.

Versiunea înaintată de apărare și anume că inculpata elibera marfă în datorie la indicația directorului, a fost respinsă, fiind apreciată de instanța de apel drept o metodă de apărare, înaintată în scop de evitare a răspunderii penale, or actele contabile, combat versiunea înaintată de inculpată.

Totodată instanța de apel a relevat că, din însăși declarațiile inculpatei rezultă că aceasta nu elibera cecul de casă în toate cazurile din simplul motiv că,

aparatul de casă se afla mai departe de ea, adică în prejma unei alte colege.

La fel, Colegiul penal a conchis că în speță nu s-a constatat careva temei pentru stabilirea unei pedepse mai aspre inculpatei, după cum solicită procurorul și reprezentantul Dănilă V., concluzionând că pedeapsa astfel cum a fost individualizată de instanța de fond, răspunde atât principiului proporționalității cât și scopului prevăzut de art. 61 alin. (2) Cod penal.

Cu referire la soluționarea acțiunii civile în procesul penal Colegiul a conchis că reieșind din materialele cauzei instanța de fond a adoptat o soluție corectă sub acest aspect, argumentele reprezentantului părții vătămate fiind neîntemeiate.

Cît privește recursul asupra încheierii Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 20 noiembrie 2011, Curtea de Apel a considerat că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, argumentînd că potrivit art. 54 alin. (6) Cod de procedură penală, hotărîrea asupra recuzării procurorului nu este susceptibilă de a fi atacată.

6. Împotriva hotărîrilor pronunțate au declarat recursuri ordinare inculpata Posmag (Toma) M. și avocatul acesteia Tănase C. și reprezentantul părții vătămate SRL „Codolina” Dănilă V., care au solicitat:

- inculpata și avocatul acesteia, care, invocînd temeiurile de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 8) 12) Cod de procedură penală, casarea hotărîrilor judecătorești contestate și pronunțarea unei noi hotărîri de achitare, pe motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii incriminate.

În argumentarea soluției solicitate recurenții au invocat:

- instanțele ierarhic inferioare au dat o apreciere eronată probelor, făcînd concluzii pripite privind vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate;

- instanțele de fond au neglijat prevederile art. 101 Cod de procedură penală și au dat o apreciere greșită recipsei eliberată de inculpată, precum și concluziilor experților. La materialele cauzei nu există nici o probă care ar confirma că sumele incriminate ca fiind delapidate de inculpată, în general ar fi fost încasate în casierie;

- lipsa ca atare a faptei infracționale, deoarece în casierie a existat exclusiv suma de 223 775,87 lei, sumă, care a și fost predată administrației în modul stabilit;

- careva probe care ar confirma că inculpata ar fi avut legătură cu eliberarea mărfii din depozit și că eliberarea acestor mărfuri era obligația acesteia, la materialele cauzei nu există;

- acțiunile inculpatei nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate;

-instanța de apel neîntemeiat a respins cererea de numire a unei noi expertize în cazul în care explicațiile expertului contraziceau declarațiile părții vătămate;

- reprezentantul părții vătămate SRL „Codolina” Dănilă Valeriu, care, invocând temeiurile de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, casarea parțială a hotărârilor contestate în latura civilă și penală, cu pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, la 15 ani închisoare și admiterea integrală a acțiunii civile. Recunoașterea ca fiind ilegale încheierile din 06 noiembrie 2009, prin care s-a dispus efectuarea unei revizii economico - financiară tematică a activității SRL „Codolina”, din 17 martie 2010, privind dispunerea efectuării unei expertize economico-financiară tematică a activității SRL „Codolina” și din 17 februarie 2011, prin care s-a dispus efectuarea unei expertize criminalistice grafoscopice.

În motivarea recursului declarat recurentul a invocat următoarele:

- la stabilirea pedepsei instanțele de fond nu au ținut cont de persoana inculpatei, consecințele comiterii infracțiunii, precum și de faptul că aceasta nu a recuperat prejudiciul cauzat, la fel nu s-a ținut cont de comportamentul inculpatei pe parcursul examinării cauzei, care prin diferite metode a încercat de a duce instanța în eroare și a tergiversa examinarea cauzei;

- netemeinicia concluziei instanțelor de fond asupra cuantumului prejudiciului material care urmează a fi încasat de la inculpată;

- încheierile din 17 martie 2010, privind dispunerea efectuării unei expertize economico-financiară tematică a activității SRL „Codolina” și din 17 februarie 2011, prin care s-a dispus unei expertize criminalistice grafoscopice, sunt nelegale, deoarece prin dispunerea efectuării expertizelor nominalizate, neîntemeiat s-a tergiversat examinarea cauzei timp de un an, acestea nefiind pertinente cazului, fiind depășite limitele acuzațiilor aduse inculpatei de către procuror.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor ordinare declarate de inculpată și avocatul acesteia Tănase C., argumentând, că instanțele de fond și de apel au examinat cauza ținând cont de prevederile art. 26-27, 93-101, 414 Cod de procedură penală, iar acțiunile inculpatei corect au fost încadrate în baza art. 191 alin. (5) Cod penal. Totodată, procurorul a menționat că recurenții nu au indicat în ce constă problema de drept de importanță generală abordată în cauză și care este eroarea de drept comisă de instanță, solicitând doar reaprecierea probelor.

7.1 Referință asupra recursurilor inculpatei și avocatului acesteia, a depus și

reprezentantul părții vătămate Dănilă V., care invocă că criticile și argumentele aduse de recurenți precum că, inculpata nu a comis infracțiunea incriminată nu pot fi admise, deoarece acestea se referă la aprecierea probelor făcute de instanțele de fond și care nu în sensul art. 427 alin. (1) CPP nu constituie temei pentru recurs, prin urmare consideră că recursurile declarate urmează a fi declarate inadmisibile, ca fiind vădit neîntemeiate.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție decide inadmisibilitatea acestora din următoarele considerente.

8.1 Cu referire la recursurile ordinare declarate de inculpata Posmag (Toma) Mariana și avocatul acesteia Tănase Constantin

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În opinia Colegiului, instanța de apel corect a concluzionat că, la pronunțarea sentinței instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, și just a ajuns la concluzia că Posmag (Toma) M., a săvârșit infracțiunea de delapidare a averii străine în proporții deosebit de mari.

Colegiul constată, că instanța de apel întemeiat a conchis că vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, și-a găsit confirmare atât prin: - declarațiile reprezentantului părții vătămate Dănilă V., expertului Malai A., martorilor Dănilă A. și Tașcu Sv., cât și prin materialele cauzei și anume prin: raportul de expertiză judiciar-contabilă nr. 1215 din 15.05.2009, raportul de constatare tehnico-științific nr. 01 din 12.01.2012, recipisa eliberată de Posmag (Toma) M. la 23.03.2009, actul de control fiscal întocmit de Oficiul Fiscal Central al IFS mun. Chișinău nr. 3 M4 79459 din 24.02.2010, încheierea asupra rezultatelor examinării petiției inculpatei din 19.05.2010, contractul individual de muncă nr. 11 din 02.01.2009, contractul de răspundere materială deplină nr. 11 din 02.01.2009.

Ca urmare Colegiul constată că instanța de apel, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a examinat complet și obiectiv probele administrate la dosar, verificându-le sub aspectul pertinentei și concludentei, atât pe cele obținute în procesul urmăririi penale cât și în cadrul ședințelor de judecată în instanța de fond și de apel, atât ale acuzației, cât și cele prezentate de partea apărării, fapt ce face, ca concluzia despre vinovăția lui Posmag (Toma) M. în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin.(5) Cod penal, să fie justă și întemeiată.

În dezvoltarea motivelor de recurs, recurenții au susținut că instanța de apel neîntemeiat a respins demersul apărării privind necesitatea de numire a unei noi expertize. Însă, Colegiul consideră necesar de remarcat că, instanța de apel pronunțându-se asupra demersului apărării prin închiriere motivată (f.d.17-18, vol. VI), și-a argumentat detaliat soluția adoptată, prin faptul că în cadrul urmăririi penale au fost efectuate două expertize, fiind elucidate toate chestiunile apărute. La acest capitol instanța de recurs ține să menționeze că, potrivit demersului înaintat de apărare s-a solicitat numirea unei expertize cu adresarea următoarelor întrebări "1. Există careva acte de strictă evidență în contabilitatea SRL "Codalina", care ar demonstra că inculpata a eliberat mărfuri către clienți, în sumă de 659 710 lei; 2. Era inculpata responsabilă de eliberarea mărfurilor conform contractului individual de muncă și fișei de post; 3. Conțin bonurile de livrare pentru perioada 02-23 martie 2009 semnătura inculpatei". Astfel, analizând textul actului de învinuire, Colegiul constată că, inculpatei nu i s-a incriminat eliberarea de mărfurilor către clienți ci sustragerea mijloacelor bănești din casieria întreprinderii, prin urmare primele două întrebări solicitate de apărare de a fi adresate expertului depășesc limitele învinuirii înaintate. Cât privește a 3-a întrebare "Conțin bonurile de livrare pentru perioada 02-23 martie 2009 semnătura inculpatei" Colegiul relevă că la materialele cauzei este anexat registrul bonurilor de livrare nr. 49-67, (f.d.118-134, vol. I) conform cărora s-au încasat mijloace bănești în sumă de 659 710,31 lei. Registrele menționate au fost semnate atât de Tașcu Svetlana (șefa depozitului) cât și de inculpată .

Așadar, nerecunoașterea vinovăției de către inculpată, just a fost apreciată de către instanța de apel, drept o modalitate de eschivare de la răspunderea penală, fapt care nu poate echivala cu achitarea acesteia, deoarece în cursul judecării cauzei au fost prezentate probe în sprijinul învinuirii care dovedesc cu certitudine vinovăția ei în comiterea infracțiunii imputate prin rechizitoriu.

Astfel, dubiul judiciar vis-a-vis de făptuitor a fost înlăturat prin probe pertinente, concludente, veridice și utile, și anume prin raportul de expertiză judiciar-contabilă nr. 1215 din 15.05.2009, prin care s-a constatat că în casa întreprinderii SRL "Codalina" au fost depistate neajunsuri de mijloace bănești în sumă de 435 954,44 lei, iar răspunzător pentru mijloacele financiare din casă conform contractului individual de muncă și răspundere materială o poartă operatorul – casier Posmag (Toma) Mariana.

Mai mult, Colegiul reține că instanța de apel just a considerat precum că nu sunt temeiuri de a constata urmărirea faptului de încriminare pe nedrept a unei persoane nevinovate, cu atât mai mult că reprezentantul părții vătămate, martorii, cât și expertul Malai A. au făcut declarații sub jurământ și avertizare de răspundere penală în baza art. 312-313 Cod penal, și pînă la data comiterii faptei infracționale

chiar dacă s-au cunoscut cu inculpata, nu au avut cu aceasta relații ostile. De asemenea, nu s-au stabilit careva circumstanțe ce ar determina instanța să nu admită în calitate de probe datele obținute în urma cercetării cauzei, părțile neinvocând și necontestând conținutul actelor întocmite în urma efectuării acțiunilor procedurale.

Astfel, în viziunea Colegiului, instanța de apel cercetînd probele administrate pe caz justificat a menținut constatarea făcută de instanța de fond precum fapta comisă de inculpată corect este reținută ca fiind dovedită, atît sub aspectul elementului material al laturii obiective, cît și al laturii subiective, care în speță îmbracă forma intenției directe și ca urmare corect a încadrat fapta în prevederile art. 191 alin. (5) Cod penal.

Verificînd temeinicia cerințelor formulate de recurenți în raport cu materialele cauzei penale, instanța de recurs constată că acestea nu și-au găsit confirmare.

Astfel, cu referire la argumentul recurenților privind aprecierea eronată a probelor administrate Colegiul menționează că acestea nu se încadrează în cele prevăzute de alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală. Aprecierea probelor ține de examinarea cauzei în fapt și în drept fie în instanța de fond, fie în instanța de apel, iar dezacordul unei părți în acest sens nu echivalează cu o eroare ce ar da temei de casare a unei hotărâri de condamnare sau de achitare.

Argumentul precum că în casieria SRL "Codalina" a existat doar suma de 223 775,87 lei, care a și fost predată administrației în modul stabilit, Colegiul penal îl respinge, deoarece acesta este declarativ și se combate prin materialele cauzei și anume, prin raportul de expertiză nr. 1215 din 04.05.2009, potrivit căruia s-a constata că în casa întreprinderii nominalizate există neajuns de mijloace bănești în sumă de 435 954,44 lei.

Referitor la alegațiile recurenților precum că la materialele cauzei nu există careva probe care ar confirma că inculpata a eliberat marfă din depozit și că eliberarea acesteia era obligația sa, la fel urmează a fi respinse ca neîntemeiate, deoarece inculpatei nu i s-a incriminat sustragerea mărfii din depozit dar însușirea mijloacelor bănești din casieria întreprinderii.

Afirmațiile recurenților privind lipsa în acțiunile inculpatei a elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate sunt neîntemeiate și se resping, or argumentul dat a fost invocat de către recurenți și în instanța de apel, și a format obiect de discuție, în rezultatul cărui fapt s-a procedat la o corectă încadrare în drept, a faptei comise de către inculpată, care întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute în art. 191 alin.(5) Cod penal, delapidarea averii străine, adică, însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea

vinovatului, săvârșită cu folosirea situației de serviciu și în proporții deosebit de mari, concluzionând în mod justificat că, în acțiunile inculpatei sunt prezente atât elementele ce caracterizează latura obiectivă a infracțiunii imputate, cât și a celei ce caracterizează latura subiectivă a acestei infracțiuni.

Lecturând textul recursurilor, Colegiul remarcă faptul că recurenții au indicat temei pentru declararea recursului ordinar, pct. 8) și 12) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală.

Instanța de recurs menționează, că art. 427 Cod de procedură penală are aliniate și subpuncte, care concret stabilesc temeiurile pentru declararea recursului, însă, recurenții în recursul declarat, deși au invocat pct. 8) și 12), dar nu au desfășurat pretinsele încălcări, reducându-se doar la o simplă enumerare a normelor de drept. Astfel, recurenții nu au reflectat în ce constă problema de drept de importanță generală ce persistă în cauză și care este eroarea comisă de instanța de apel ce ar duce la casarea hotărârilor contestate.

Generalizând cele menționate mai sus, Colegiul conchide că temeiurile invocate de recurenți nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar da temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărârilor judecătorești adoptate pe caz și potrivit legii, se impune inadmisibilitatea recursurilor, ca fiind vădit neîntemeiate.

8.2 Cu referire la recursurile ordinare declarate de reprezentantul părții vătămate SRL „Codolina” Dănilă Valeriu.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Din conținutul recursului ordinar declarat se conchide că recurentul invocă ca temei de drept pct. 6) și 10) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, potrivit pct. 6) hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă la judecarea cauzei, în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, iar potrivit pct. 10) hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Totodată, instanța de recurs constată că autorul recursului nu contestă starea de fapt stabilită de instanțele de judecată și nici încadrarea juridică a acțiunilor

inculpatei, dar critică hotărârile numai în partea stabilirii pedepsei, considerînd-o prea blîndă în raport cu fapta comisă și cu consecințele care au survenit în urma săvîrșirii infracțiunii și în partea soluționării acțiunii civile.

Însă, Colegiul penal consideră că, temeiurile pentru recurs semnalate de recurent nu sunt prezente în prezenta cauză, iar instanțele de fond și-au motivat just soluțiile adoptate, acordînd deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal, la soluționarea chestiunii cu privire la stabilirea și individualizarea pedepsei inculpatei.

Sub acest aspect, instanța de recurs reține că, în cazul săvîrșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singură în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de stabilire și individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, avînd deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținînd seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Potrivit principiului individualizării pedepsei (art. 7 Cod penal) în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei (art. 75 alin. (1) Cod penal), instanța de judecată aplică pedeapsă luînd în considerare caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvîrșite, motivul și scopul celor comise, persoana celui vinovat, caracterul și mărimea daunei prejudiciabile, circumstanțele ce atenuază sau agravează răspunderea, ținîndu-se cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Chestiunea privind numirea pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, avînd ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căreia a fost condamnată inculpata Posmag (Toma) M.

Colegiul penal constată că instanțele de fond și apel au adoptat hotărâri argumentate, iar la stabilirea pedepsei inculpatei au respectat criteriile generale de individualizare a pedepsei, luînd în considerație toate circumstanțele concrete ale cauzei, caracterul și gravitatea infracțiunii comise, motivul și scopul celor comise, personalitatea vinovatului, care, pentru prima dată a săvîrșit o infracțiune, prezența unui copil minor la întreținere și ținînd cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni atît din partea inculpatei, cît și din partea altor persoane, precum și de faptul că executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei, i-au stabilit lui Posmag (Toma) Mariana o pedeapsă echitabilă.

La fel, se constată corectitudinea concluziei instanțelor de fond cu privire la soluționarea acțiunii civile.

Astfel, instanța de fond corect a conchis că urmează a fi respinsă ca nefondată acțiunea civilă în partea încasării cheltuielilor suportate în legătură cu efectuarea expertizei tehnico-științifică nr. 01 din 12.01.2012, deoarece efectuarea acestei expertize nu a fost ordonată de organul de urmărire penală și nici de instanța de judecată. Or, potrivit prevederilor art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, *părțile din inițiativă proprie și pe cont propriu* sunt în drept să înainteze cerere despre efectuarea expertizei pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor. Astfel, expertiza nominalizată a fost efectuată de către recurent din proprie inițiativă și pe cont propriu.

La fel, este justă concluzia instanțelor ierarhic inferioare în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor pentru tratamentul reprezentantului părții vătămate, deoarece partea vătămată în cadrul procesului penal a fost recunoscută SRL "Codalina", fapt care exclude înaintarea pretențiilor personale din partea reprezentantului părții vătămate.

În acest aspect, fiind relevante și explicațiile de la pct.13 din Hotărârea Plenului CSJ a RM din 30.10.2009, nr.9 „Cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală”, din care rezultă că, „În materia despăgubirilor, materiale sau morale, nu există temei de casare care să îngăduie instanței de recurs să reaprecieze quantumul acțiunii civile. Ca atare, în recurs nu se poate solicita reactualizarea despăgubirilor convenite, stabilite de instanța de fond”.

În ce privește solicitările reprezentantului părții vătămate privind anularea încheierilor din 17 martie 2010, privind dispunerea efectuării unei expertize economico-financiară tematică a activității SRL "Codalina" și din 17 februarie 2011, prin care s-a dispus efectuarea unei expertize criminalistice gafoscopice Colegiul le respinge ca fiind nefondate.

La acest capitol Colegiul relevă că, încheierile date de prima instanță, de regulă preced soluționarea în fond a cauzei și sunt considerate parte integrantă din hotărârea care soluționează fondul și potrivit prevederilor art. 400 alin. (2) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu apel numai o dată cu sentința, cu excepția cazurilor în care, potrivit legii, pot fi atacate separat.

Prin urmare, Colegiul menționează că, reieșind din prevederile acestei norme de drept, încheierile menționate de recurent se contestă cu apel odată cu fondul cauzei la Curtea de Apel, nefiind pasibile de a fi atacate la instanța de recurs.

Potrivit recursului, reprezentantul părții vătămate critică măsura de pedeapsă, aplicată inculpatei, ca fiind una prea blândă, astfel, în opinia acestuia, s-a comis o eroare de drept. Însă, după cum s-a specificat mai sus, erorile stipulate în pct.6) și 10) alin. (1) art.427 Cod de procedură penală, nu sunt prezente în cauză, deoarece instanțele de fond au stabilit inculpatei o pedeapsă în concordanță cu prevederile legii.

În consecință, Colegiul reține că, temeiurile invocate de recurent prevăzute la art. 427 alin. (1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului.

Astfel de erori de drept în speța examinată nu s-au comis, prin urmare, hotărârile atacate sunt legale și întemeiate, iar recursul ordinar urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

9. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de reprezentantul părții vătămate SRL „Codalina” Dănilă Valeriu și de inculpata Toma (Posmag) Mariana și avocatul acesteia Tănase Constantin împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2014, în cauza penală în privința lui *Toma(Posmag) Mariana Andrei*, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, publicată la 21 mai 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti